

Väljaandja:	Kaitseminister
Akti liik:	määrus
Teksti liik:	terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	11.08.2014
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	21.06.2020
Avaldamismärge:	RT I, 08.08.2014, 18

Kaitseväe teenetemärkide kirjeldus ja andmise kord

Vastu võetud 17.12.2009 nr 37

[RTL 2009, 100, 1488](#)

jõustumine 01.01.2010

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
11.07.2011	RT I, 15.07.2011, 1	22.07.2011
05.08.2014	RT I, 08.08.2014, 7	11.08.2014

Määrus kehtestatakse «[Kaitseväe korralduse seaduse](#)» § 6 lõike 1 alusel.

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Kaitseväe teenetemärgid

Kaitseväe teenetemärgid käesoleva määruse tähenduses on:

- 1) «Kaitseväe teenetemärk»;
- 2) «Kaitseväe teeneterist»;
- 3) «Maaväe teenetemärk»;
- 4) «Mereväe rist»;
- 5) «Teenetemärk «Usk ja Tahe»»;
- 6) «Õhuväe teeneterist».

§ 2. Arvestusepidamine

Teenetemärkide andmise, väljastamise ja äravõtmise üle peab arvestust Kaitsevägi.
[[RT I, 08.08.2014, 7](#)- jõust. 11.08.2014]

2. peatükk TEENETEMÄRKIDE KIRJELDUS

§ 3. Kaitseväe teenetemärk

(1) Kaitseväe teenetemärk on asutatud Eesti riigikaitse tugevdamisel osutatud teenete vääristamiseks. Teenetemärk on tänuks abi eest, innustuseks püüdlustes ja autasuks saavutuste eest.

(2) Kaitseväe teenetemärgil on kaks liiki:

- 1) «Kaitsealaste teenete eest»;
- 2) «Lahinguliste teenete eest».

(3) Kaitseväe teenetemärk on hõbedast kahetasandiline oksüdeeritud pinnaga mõõgateradest moodustatud rist reljeefsel ellipsikujulisel rõngal, millel on allasuunatud kaheteraline mõök ning risti südamikus on vapikilp, millel on kolm sammuvat-otsavaatavat lõvi. Ellipsikujuline rõnga sein on 6 mm laiune, läbimõõt 44 mm ja 29 mm. Risti kõrgus on 46 mm ja laius 35 mm. Vapikilbi kõrgus on 28 mm ja laius 22 mm. Mõõgatera ots ulatub 1 mm võrra alumisest risti harust üle. Teenetemärgi tagaküljele graveeritakse teenetemärgi number (lisa 1).

(4) Lahinguliste teenete eest antud teenetemärgi kannale kinnitatakse kaks ristatud mõõka, pidemetega allapoole. Mõõkade pikkus on 32 mm.

(5) Kaitseväge teenetemärgi lint on must, millel on valge äärisega sinine palk. Teenetemärgi lint on 35 mm laiune, lindi keskel on 10 mm laiune palk, millel on 1 mm laiune ääris kummalgi küljel. Sinine värv PANTONE värvitabeli järgi on 300 C.

§ 4. Kaitseväge teeneterist

(1) Kaitseväge teeneteristil on kaks liiki:

- 1) «Riigikaitse teenete eest»;
- 2) «Eeskujuliku teenistuse eest».

(2) Riigikaitse teenete eest antav teenetemärk on asutatud kaitsevaelase ja tsiviilisiku riigikaitse teenetes osutatud eriliste ja väljapaistvate saavutuste tunnustamiseks. Teenetemärk valmistatakse hõbedast.

(3) Eeskujuliku teenistuse eest antav teenetemärk on asutatud Kaitseväge teenistuses oleva või töötava isiku eeskujuliku teenistuse või töö väärtustamiseks ja ühtekuuluvustunde rõhutamiseks. Teenetemärk valmistatakse punasest vasest.

[RT I, 08.08.2014, 7- jõust. 11.08.2014]

(4) Kaitseväge teeneterist on kornilise pinna ja kahetasandilise raamiga käpprist, millel on allasuunatud kaheteraline mõök ning risti südamik on kuldne vapikilp, millel on kolm sinist sammuvat-otsavaatavat lõvi. Risti tagakülge on ühetasandiline, sellele graveeritakse teenetemärgi number. Rist on 35 mm, mõök 41 mm ja kilp 20 mm kõrge (lisa 2).

(5) Kaitseväge teeneteristi lint on 35 mm laiune, lindi keskel on 6 mm laiune palk kaasastatud kahe 1 mm laiuse niidiga. Kaitseväge teeneteristi lindivärvid on alljärgnevad:

- 1) riigikaitse teenete eest – lint sinine, palk ja niidid kollased;
- 2) eeskujuliku teenistuse eest – lint kollane, palk ja niidid sinised.

(6) Lindi kollane värv on PANTONE värvitabeli järgi 116 C ja sinine värv 280 C.

§ 5. Maaväge teenetemärk

(1) Maaväge teenetemärk on asutatud väeliigi ees silmapaistvate teenetega isiku tunnustamiseks.

(2) Maaväge teenetemärgil on kolm liiki:

- 1) «Ohvitseri kuldrist» – andmiseks vanemohvitseridele ja kõrgematele ohvitseridele;
- 2) «Hõberist»;
- 3) «Pronksrist» – andmiseks sõduritele ja nooremallohvitseridele.

(3) Hõberistil on kaks alaliiki:

- 1) «Ohvitseri hõberist» – andmiseks nooremohvitseridele;
- 2) «Hõberist» – andmiseks vanemallohvitseridele.

(4) Maaväge teenetemärgiga võib tunnustada ka kaitseväge teenistuses mitteolevaid isikuid. Antava teenetemärgi liigi või alaliigi otsustab andmiseks pädev isik.

(5) Maaväge teenetemärk on 1 mm laiuse serva ja 3 mm laiuse äärisega käpprist, mille südamik on maaväge vapikilp. Käpprist on 40 mm ja vapikilp 22 mm kõrge. Käppristi tagumine külge on ühetasandiline ja sellele graveeritakse teenetemärgi number (lisa 3).

(6) Maaväge teenetemärgi liikide põhikujundused on ühesugused, arvestades järgmisi eristusi:

- 1) Ohvitseri kuldrist – rist ja vapikilp valmistatakse hõbedast ja kullatakse. Vapikilbi serv ja sellel olev müür on kullatud, kilbi põhi on must ja vapilõvid sinised;
- 2) Ohvitseri hõberist – rist ja vapikilp valmistatakse hõbedast. Vapikilbi serv ja sellel olev müür on kullatud, kilbi põhi on must ja vapilõvid sinised;
- 3) Hõberist – rist ja vapikilp valmistatakse hõbedasest metallist;
- 4) Pronksrist – rist ja vapikilp valmistatakse punasest vasest.

(7) Maaväge teenetemärgi lint on 35 mm laiune. Lõikes 2 nimetatud maaväge teenetemärgi liikide linnid on ühesugused, arvestades järgmisi eristusi:

- 1) Ohvitseri kuldrist – lint on rohelist värvi. Lindi keskel on 2 mm laiuse kollase äärisega 10 mm laiune must palk;
- 2) Hõberist – lint on musta värvi. Lindi keskel on 2 mm laiuse hõbedase äärisega 10 mm laiune roheline palk;
- 3) Pronksrist – lint on musta värvi. Lindi keskel on 11 mm laiune rohelist värvi palk.

(8) Lindi roheline värv on PANTONE värvitabeli järgi on 350 C, kollane värv 871 C ja hõbedane värv 877 C.

§ 6. Mereväe rist

(1) Mereväe rist on asutatud väeliigi ees vääriliste teenete või kauaaegse ja kohusetruu teenistusega isiku tunnustamiseks.

(2) Mereväe rist on kaldasendis oksüdeeritud servaga hõbedast Malta rist, mille südamikus on ristamisi asetatud oksüdeeritud pinnaga torpeedo ja suurtükk ning üle nende oksüdeeritud pinnaga ankur, mille öösist laskub rõngjalt ümber ristisüdamiku oksüdeeritud pinnaga ankrukett ning südakilbina asetseb väike riigivapp. Risti tagumise külje südamikus on hõbedast litter, mille sees on üksteise alla asetatud numbrid «21», «XI», «1919». Sõõri alla keskele graveeritakse teenetemärgi number. Malta risti serv on 0,5 mm laiune ja 0,5 mm kõrgune, risti läbimõõt on 42 mm, iga risti haru välimises otsas on 100-kraadine nürinurkne sisselõige, mille kummagi kaateti pikkus on 9 mm. Torpeedo on 25 mm ja suurtükk 24 mm pikk. Ankrü kõrgus on 24,5 mm, ankrü harude vahe on 15 mm. Ankrukett koosneb 19 lülist, lüli pikkus on 4,5 mm (lisa 4).

(3) Mereväe ristil on valge viienurkne lint, millel on must kaldrist ning üle lindi pikemaks venitatud alumise haruga sinine rist. Lindi laius on 35 mm ja pikkus 41 mm. Lindi alumine osa on 20 mm ulatuses 75-kraadise teravnurga kujuline. Kaldristi harude laius on 3,5 mm, risti horisontaalharu laius on 5 mm ja vertikaalharu laius 6 mm. Lindi sinine värv on PANTONE värvitabeli järgi 285 C.

§ 7. Teenetemärk «Usk ja Tahe»

(1) Teenetemärk «Usk ja Tahe» on asutatud tänuks isikule abi eest, innustuseks püüdlustes ja autasuks saavutuste eest mereväe tegevuses.

(2) Teenetemärgil «Usk ja tahe» on kolm klassi:

- 1) I klass – «Kuldankur»;
- 2) II klass – «Hõbeankur»;
- 3) III klass – «Raudankur».

(3) Teenetemärk «Usk ja Tahe» on valge äärisega sinine ümarlõikeline rist, millel on ankur ning südapunktis väike riigivapp. Risti tagakülj on ühetasandiline ning sellele graveeritakse teenetemärgi number ja selle asutamise aeg – «10.04.2000». Risti läbimõõt on 42 mm. Ankrü kõrgus on 36 mm, ankrü harude vahe on 30 mm. Vapikilbi kõrgus on 13 mm (lisa 5).

(4) Teenetemärgi «Usk ja Tahe» klasside põhikujundused on ühesugused, arvestades järgmisi erisusi:

- 1) I klassi teenetemärgil on ankrü kujutis kuldne;
- 2) II klassi teenetemärgil on ankrü kujutis hõbedane;
- 3) III klassi teenetemärgil on ankrü kujutis oksüdeeritud musta värvi.

(5) Teenetemärgi «Usk ja Tahe» lint on sinine, millel on valge palk ja kaks niiti lindi äärel ning klassi iseloomustavat värvi niit palgil. Teenetemärgi lindi laius on 35 mm. Palgi laius on 3 mm, niidi laius on 1,5 mm.

(6) Teenetemärgi «Usk ja Tahe» lindil olevad klassi iseloomustava niidi värvid on:

- 1) I klass – kuldkollane;
- 2) II klass – hall;
- 3) III klass – must.

(7) Lindi sinine värv on PANTONE värvitabeli järgi 300 C, kuldkollane värv 123 C, hall värv 427 C.

§ 8. Õhuväe teeneterist

(1) Õhuväe teeneterist on asutatud väeliigi ees silmapaistvate teenetega isiku tunnustamiseks. Teeneterist väärtustab teenistust õhuväes, on innustuseks, autasuks saavutuste ning tänuks abi eest.

(2) Õhuväe teeneteristil on kolm klassi, mida eristatakse lindil oleva palgi värvi järgi alljärgnevalt:

- 1) I klass – valge;
- 2) II klass – sinine;
- 3) III klass – must.

(3) Õhuväe teeneterist on hõbedane oksüdeeritud serva ja valge-sinise topeltäärisega, otstest nõguskaarsete harudega käpprist, millel on tõstetud tiibadega kotkas, kes hoiab parema jala küüniste vahel mõõka ja vasaku jala küünistega Eesti lipu väryides kolmnurkset kilpi. Risti tagumise külje südapunktis on litter diameetriga 10 mm. Litrile on stantsitud Õhuväe asutamise kuupäev «20. VII 1919». Litri alla graveeritakse teenetemärgi number. Risti kõrgus on 32 mm. Ristil on 1 mm laiune valge ja 1 mm laiune sinine topeltääris (lisa 6).

(4) Õhuväe teeneteristi lint on terashall, millel sinine ja must topeltniit kaasastatud klassi tunnusele viitavat värvi palgiga. Teenetemärgi lindi laius on 35 mm, niidi laius 1 mm ja palgi laius 8 mm.

(5) Lindi sinine värv on PANTONE värvitabeli järgi 285 C, hall värv 427 C.

3. peatükk

TEENETEMÄRKIDE ANDMINE

§ 9. Teenetemärgi kavaler

(1) Teenetemärgi kavaler on isik, kellele on käesolevas määruses sätestatud korras antud teenetemärk. Pärast teenetemärgi ära võtmist ei loeta isikut teenetemärgi kavaleriks.

(2) Teenetemärgi võib anda Eesti kodanikule ja välismaalasele, arvestades käesolevas määruses sätestatud erisusi.

(3) Teenetemärgi võib anda postuumselt.

§ 10. Teenetemärgi andmine

(1) Teenetemärke antakse:

- 1) iseseisvuspäevaks;
- 2) võidupühaks;
- 3) Kaitseväge või vastava väeliigi aastapäevaks;
[RT I, 08.08.2014, 7- jõust. 11.08.2014]
- 4) andmiseks pädeva isiku poolt määratud ajaks.

(2) Kaitseväge teenetemärgi ja Kaitseväge teeneteristi annab Kaitseväge juhataja.
[RT I, 08.08.2014, 7- jõust. 11.08.2014]

(3) Maaväge teenetemärgi annab Kaitseväge juhataja.
[RT I, 08.08.2014, 7- jõust. 11.08.2014]

(4) Mereväe risti ja teenetemärgi «Usk ja Tahe» annab mereväe ülem.

(5) Õhuväge teeneteristi annab õhuväge ülem.

§ 11. Teenetemärgi andmise ettepanek ja otsustamine

(1) Teenetemärgi andmise ettepaneku tegemise õigus on kaitseväelasel ja Kaitseväega töö- või teenistussuhtes oleval isikul.
[RT I, 08.08.2014, 7- jõust. 11.08.2014]

(2) Teenetemärgi andmise ettepanek peab sisaldama isiku, kelle suhtes ettepanek tehakse, ees- ja perekonnanime, sünniaega või isikukoodi, sõjaväelist auastet, selle olemasolul, ja teene kirjeldust. Ettepanekule lisab esitaja oma ees- ja perekonnanime, ametikoha ja auastme, selle olemasolul.

(3) Teenetemärgi andmiseks pädev isik vaatab ettepaneku läbi ja otsustab teenetemärgi andmise. Teenetemärgi andmata jätmist ei pea põhjendada.

§ 12. Teenetemärgi tunnistus

(1) Teenetemärgi juurde kuulub tunnistus, millele kantakse teenetemärgi kavaleri ees- ja perekonnanimi, auaste, selle olemasolul, teenetemärgi klass või liik ja number, andmise kuupäev ja alus.

(2) Tunnistus on eestikeelne. Välismaalasele antavale tunnistusele lisatakse ingliskeelne tõlge.

(3) Tunnistusele kirjutab alla andmise otsustanud isik.

§ 13. Lindilõige

Teenetemärgi lindilõige on vastava teenetemärgi lindiga kaetud 10 mm kõrgune ja 35 mm laiune alus, mis antakse teenetemärgi kavalerile koos teenetemärgiga.

§ 14. Teenetemärgi miniatuur

Teenetemärgi miniatuur on teenetemärgi täpne vähendatud koopia, mis on 1/3 originaalsuurusest.

§ 15. Valmistamise kulu

(1) Teenetemärk, lindilõige ja tunnistus antakse teenetemärgi kavalerile tasuta. Valmistamise ja andmisega seotud kulud kaetakse Kaitseväge eelarvest.
[RT I, 08.08.2014, 7- jõust. 11.08.2014]

(2) Teenetemärgi duplikaadi, täiendava lindilõike ning teenetemärgi miniatuuri soetab teenetemärgi kavaler omal kulul.

§ 16. Teenetemärgi kandmine

- (1) Teenetemärki võib kanda üksnes teenetemärgi kavaler.
- (2) Teenetemärki kantakse kooskõlas teenetemärkide kandmise hea tavaga. Kaitseväelased peavad teenetemärgi kandmisel järgima vormikandmise korda.
- (3) Pidulikul õhtuvormil ja erariietuse juures on lubatud kanda teenetemärgi miniatuuri.
- (4) Välismaalased võivad kanda teenetemärki vastavalt päritoluriigis kehtivale korrale.
- (5) Käesolevas paragrahvis sätestatud kohaldatakse ka teenetemärgi miniatuuri kandmisele. Teenetemärki ja selle miniatuuri ei kanta samaaegselt.

§ 17. Teenetemärgi äravõtmine ja tagastamine

- (1) Teenetemärgi andnud isik võib teenetemärgi ära võtta, kui:
 - 1) on jõustunud kohtuotsus, millega teenetemärgi kavaler mõistetakse süüdi tahtliku kuriteo toime panemises;
 - 2) teenetemärgi kavaler on toime pannud teenistus- või töökohustuse jämeda rikkumise, vääritud teo või on kaotanud usalduse;
 - 3) saavad teatavaks enne teenetemärgi andmist esinenud asjaolud, millest teadmise korral ei oleks teenetemärki antud või;
 - 4) teenetemärgi kavaleri hilisem käitumine on olnud niivõrd vääritud, et see välistaks talle teenetemärgi andmise.
- (2) Isik, kellelt on teenetemärk ära võetud, peab teenetemärgi, lindilõike ja tunnistuse tagastama selle andmiseks pädevale isikule, arvestades § 10 lõigetes 2–5 sätestatud.

[Lisa 1](#) Kaitseväge teenetemärk

[Lisa 2](#) Kaitseväge teeneterist

[Lisa 3](#) Maaväge teenetemärk

[Lisa 4](#) Mereväe rist

[Lisa 5](#) Teenetemärk «Usk ja Tahe»

[Lisa 6](#) Õhuväge teeneterist